

AP 1 PRIORITER DINE INDSATSER UD FRA FRAKTILANALYSEN

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Fraktilanalysen er et af Business Check-produkterne. Den giver et overblik over den nuværende produktions status samt potentialet for forbedringer. Ud fra en vilkårlig bedrifts tal vises det, hvordan Fraktilanalysen bidrager til at prioritere indsatser.

Fraktilanalysen viser i hver linje spredningen for den aktuelle post (se eksempel i tabel 1). Nøgletallene er valgt ud fra, at de skal være sammenlignelige på tværs af bedrifter uanset bedriftens maskinstrategi mv. F.eks. er maskinomkostninger inkl. arbejde fuldt ud sammenlignelige, uanset om man selv udfører al markarbejdet med egne maskiner, eller om man har en maskinstation til at gøre det hele.

Fremstillingsprisen påvirkes

Samlet set er omkostningerne i Fraktilanalysens hovedgrupper kendetegnet ved, at de påvirker fremstillingsprisen, og dermed har de en indflydelse på den samlede økonomi i grovfoderproduktionen. Fraktilanalysens overblik er et let tilgængeligt grundlag, når økonomien vurderes, og egner sig særdeles godt til at få sat navn på potentielle indsatsområder. Med sin enkle opbygning er den egnet til dialog mellem landmand og rådgivere og som grundlag for prioritering af indsatsområder.

Tabel 1. Fraktilanalyse for konventionelle bedrifter på sandjord uden vanding, værdier for bedriften US116 er markeret med sort.

210 bedrifter i gruppen	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
Fraktil	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Udbytte pr. ha majs til helsæd, FEN	13.991	13.103	11.991	11.559	11.205	10.929	10.514	10.115	10.000	9.030	8.608
Udbytte pr. ha sødsilfegræs, FEN	11.178	10.682	9.557	9.422	9.173	8.756	8.339	8.041	7.890	7.016	6.000
Fremstillingspris øre pr. FEN	78,0	85,9	99,3	106	110	116	124	131	136	157	172
Stykomkostninger i alt	1.622	1.740	2.014	2.157	2.217	2.316	2.422	2.514	2.669	3.094	3.252
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	4.766	5.083	5.873	6.067	6.242	6.591	7.094	7.380	7.667	8.485	9.296

Øvrige omkostninger pr. ha	414	510	550	752	551	505	1.005	1.110	1.205	1.241	1.705
Jordleje korrigeret for EU-støtte pr. ha	-1.150	-791	0%	224	482	715	1.055	1.377	1.705	2.542	3.178
Resultat, driftsgren	3.510	2.626	1.072	242	-95,3	-509	-1.143	-1.627	-2.392	-3.718	-5.187

Et kig på en konkret bedrift

I eksemplet er bedriften US116's placering fremhævet med sort markering. I hver linje markeres den celle, der er tættest på bedriftens tal for det pågældende nøgletal. Dermed viser fraktilanalysen bedriftens konkurrenceevne på den valgte parameter. Det er helt normalt at have markeringer i både grønt, hvidt og rødt område og dermed have styrkepositioner, der skal forsvares, samtidig med at der er potentiale for forbedring på andre områder.

Maskinomkostninger inkl. arbejde

Det er vigtigt at være opmærksom på, at ikke alle linjerne i analysen har lige stor betydning, når man vil forbedre sit resultat. Det er den viste bedrift et godt eksempel på. Alle posterne med betydning for fremstillingsprisen, undtagen en enkelt, ligger i det midterste felt eller feltet med stort forbedringspotentiale. Alligevel betyder den ene post i feltet med stærk konkurrenceevne – maskinomkostninger inkl. arbejde – så meget for fremstillingsprisen, at denne også ligger i feltet med stærk konkurrenceevne.

Grovfoderets økonomi

Med helsædsmajs og sædskiftegræs som de bærende afgrøder i grovfoderproduktionen er udbytteneiveauet pr. ha i disse afgrøder et afgørende element i grovfoderets økonomi. Udbytteneiveauet afhænger bl.a. af driftsledelsen, jordens udbyttepotentiale og vejret i dyrkningsåret – og udbyttet varierer derfor fra år til år. Derfor er vurderingen af egne udbytter i forhold til andres i samme dyrkningsår interessant i forhold til vilkårene i det aktuelle år. For US116 ses det, at græsudbyttet ligger blandt de bedste 40 pct., mens majsudbyttet er helt nede i det laveste percentil. Det bør skærpe interessen for at se nærmere på udbyttet af majs-helsæd, og på hvorfor det ligger helt nede i den "tunge ende", lige så vel som stykomkostninger og øvrige omkostninger også må ses efter i sømmene. Hvad kan der gøres næste år for at rette op på resultaterne?

Hvad fortæller årets resultat?

Årets resultat samler i lighed med fremstillingsprisen op på hele økonomien og er ret besat et udtryk for, hvor stor forskel der er mellem den anvendte overførselspris på grovfoderet og den faktiske fremstillingspris. US116 opnår et resultat for grovfoderproduktionen på -1.166 kr. pr. ha, hvilket placerer den i 60 pct. fraktilen.